

Kunnskapsdepartementet (KD)
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

v/statsråd Tonje Brenna

Vår ref:
21/01020-5

Saksbehandler:
Camilla Kayed

Dato:
17. desember 2021

Forespørsel om møte med kunnskapsministeren

Barneombudet vil ønske deg velkommen som statsråd i Kunnskapsdepartementet.

Barneombudets hovedoppgave er å fremme barns interesser i samfunnet og følge med på utviklingen av barns oppvekstkår. Vi skal spesielt følge med på at barns interesser blir ivaretatt i lovgivningen og at Norge overholder FNs barnekonvensjon.

I dette notatet har vi fremhevet noen viktige tema som vi gjerne ønsker å diskutere nærmere med deg i et møte.

Retten til et trygt og godt skolemiljø

Et trygt og godt skolemiljø er viktig for elevenes helse, trivsel og læring. For at elevene skal ha et trygt og godt skolemiljø må skolene ha tiltak for å forebygge og håndtere mobbing og andre krenkelser. Opplæringsloven kapittel 9A er et av de aller viktigste redskapene for å beskytte elevene, og endringene som kom i regelverket i 2017 innebar en styrking av elevenes rettsvern. Vi er opptatt av at kapittel 9A ikke må svekkes fremover. Dette gjelder både saker hvor elever krenker hverandre eller hvor det er de ansatte som krenker elevene. Det er bekymringsfullt når tall fra Utdanningsdirektoratet viser at elevene og foreldrene fikk medhold i 94 % av skolemiljøsakene som statsforvalterne behandlet våren 2021. Vi mener det er utfordringer med regelverkskompetansen og -etterlevelsen til skolene.

Barneombudet håper at kunnskapsministeren vil se nærmere på tiltak for å øke kompetansen i skolen om regelverket om skolemiljø, og sikre at skoleeiere og skoler i større grad gjøres ansvarlige for å sikre et godt skolemiljø.

Håndhevingsordning for barnehagemiljø

Mange saker om mobbing har startet allerede i barnehagen. Barnehageloven fikk fra 1.januar 2020 regler om et trygt og godt barnehagemiljø. Dette var en viktig milepæl. En utfordring med reglene er at barnehagebarn og deres foreldre ikke har fått den samme håndhevingsordningen og ikke kan melde saken til statsforvalteren. Vi mener at barn i barnehage ikke skal ha svakere rettigheter

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

enn elever i skolen. Konsekvensene for barnet av å ha blitt mobbet i barnehagen og ikke ha fått nødvendig hjelp, kan være svært alvorlige både på kort og lang sikt.

Barneombudet håper at kunnskapsministeren vil se nærmere på om barnehagebarn bør få det samme rettsvernet som elever i skolen.

Laget rundt barn og unge

Pandemien har vist hvor viktig barnehagen og skolen er i arbeidet med å fange opp og følge opp barn og unges ulike behov. Barneombudet mener det er behov for å styrke laget rundt barn og unge med utgangspunkt i barnehager og skoler. Dette ser vi også at regjeringen er opptatt av i Hurdalsplattformen. Som en del av dette arbeidet mener vi det er nødvendig å avklare hvilke faglige og ikke-faglige behov barn og unge har, og hvilken kompetanse det bør stilles krav om at skal være tilgjengelig i barnehage og skole som følge om dette. For å få et lag som er tilpasset barn og unges behov må barn og unge selv få mulighet til å uttale seg, slik Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 12 krever.

Barneombudet håper at kunnskapsministeren vil starte en prosess for å lovfeste krav til hvilken kompetanse det skal være i laget rundt barnet og eleven i barnehager og skoler.

Tidlig innsats og høy spesialpedagogisk kompetanse i skole og PP-tjenesten

Barnekonvensjonens artikkel 29 krever at elever som trenger tilrettelegging skal få en tilpasset opplæring av høy kvalitet og lærere med god kompetanse. Barneombudet er derfor opptatt av at elever som trenger tilrettelegging skal få rask og riktig hjelp. I vår rapport «Uten mål og mening? - om elever med spesialundervisning i grunnskolen»¹ så vi store mangler i tilbudet til elever med spesialundervisning, og svikt både i skolen, PP-tjenesten og i klagesaksbehandlingen. Et av hovedproblemene vi løftet frem var mangel på kompetanse hos de som underviste og utstrakt bruk av ufaglærte i spesialundervisningen.

For å realisere elevens rett til utdanning mener vi det er nødvendig å styrke den spesialpedagogiske kompetansen i skolen og kompetansen i PP-tjenesten. Det er et kjent problem at PP-tjenesten flere steder er underbemannet og at det er store kommunale forskjeller i tjenestenes kapasitet. Vi erfarer også at kompetansen i tjenesten er svært varierende. Vi er derfor positive til innsatsen som er satt i gang på dette feltet. Samtidig er vi bekymret for at innsatsen ikke støttes med tilstrekkelige ressurser, og at det er uklare krav til resultat. For å lykkes med et reelt kompetanseløft anbefaler vi at myndighetene stiller tydelige krav i loven til hvilken kompetanse skole og PPT-tjeneste skal ha, og sikrer at det bevilges tilstrekkelige midler slik at de kan skaffe, bruke og vedlikeholde kompetansen.

Barneombudet håper kunnskapsministeren setter i gang et arbeid for å kartlegge ressurs situasjonen og kompetansen i PP-tjenesten, og vurderer behovet for krav til kompetanse og bemanning.

---

¹<https://www.barneombudet.no/vart-arbeid/publikasjoner/uten-mal-og-mening-om-spesialundervisning-i-norsk-skole>

Vi vil gjerne be om et møte for å diskutere disse sakene nærmere med deg. Vi ønsker deg lykke til med oppgavene som venter som statsråd, og ser frem til et konstruktivt og godt samarbeid.

Med vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Eva Karin Dahle Rabben
kommunikasjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo